

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
V Міжвузівської студентської
наукової конференції**

20 травня 2021 року

Харків 2021

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

- Прокопенко І. Ф.** – радник ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Члени оргкомітету:

- Радченко Л. П.** – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент
- Сідельнікова І. В.** – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент
- Соляр В. В.** – завідувач кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент
- Мельникова О. В.** – доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент
- Зайцева П. О.** – член Ради молодих учених ХНПУ імені Г.С.Сковороди, здобувач вищої освіти бакалаврського рівня 4 року навчання

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
(протокол №5 від 11 травня 2021 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки ХХІ століття очима молоді: матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції (20 травня 2021 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ, 2021. – 173 с.

У збірці представлено матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії та практики. Розглядаються питання формування сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях, аспекти оптимізації фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, проблеми інституційно-правового забезпечення й управління розвитком підприємств, економічної освіти.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій несуть автори та їх наукові керівники.

УДК 330

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 «ПРОБЛЕМИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ».....	6
Бондаренко Я. О. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	6
Строгов С. А., Сухов В. М. АНТИКРИЗОВІ ГЕОЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗГОРТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ.....	10
Міжерицький В. А. ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	16
Коновалова А. С. ДИНАМІКА ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	20
Мажнікова В. Г. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ.....	24
Золотухіна Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ.....	29
Алексєєва Н. Р. ПРИЧИНИ ЦИКЛІЧНИХ КОЛИВАНЬ В ЕКОНОМІЦІ	33
Нос Д. Ю. МАКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА СУЧАСНОЇ КРИЗИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	38
Гавриленко А. І. БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ - ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	41
Костюк В. О. ОСОБЛИВОСТІ БЕЗРОБІТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ.....	45
Винник Б. Р. ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ.....	48
Савельєв В. О. ВВП УКРАЇНИ, ЙОГО ДИНАМІКА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ	52
Удовиченко Д. О. БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	54
Приваліхіна І. К. ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	58

Мажнікова Влада Геннадіївна
ХНПУ імені Г.С. Сковороди
юридичний факультет, спеціальність «Економіка»
3 курс, 34-е група
Науковий керівник – к. п. н., доцент кафедри
економічної теорії, фінансів і обліку Олійник Ю.О.

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Іноземні інвестиції є важливим фактором сприяння економічного розвитку країни. Оскільки Україна на даний період часу переживає економічну нестабільність (головні причини це корупція та військові дії на Сході України), то, відповідно, країна не має належного інвестиційного клімату для залучення іноземних інвестицій в бажаній кількості. Революційні події в Україні наприкінці 2013-2014 рр. негативно вплинули на інвестиційний клімат. Наприкінці 2015 р. інвестиційна діяльність значно скоротилася. Соціально-економічна нестабільність розвитку країни негативним чином позначилася на інвестиційній діяльності підприємств у кожному регіоні, зумовила зниження інвестиційної привабливості. У підсумку це призводило до нестачі ресурсів які були необхідні для оновлення основних фондів, поповнення оборотних коштів і викликало ефект «замкненого кола інвестування». Такий ефект виникає коли непривабливі в інвестиційному сенсі регіони не мають можливості залучати інвестиційні ресурси і залишаються економічно слаборозвиненими та, відповідно, інвестиційно непривабливими. Зупинка інвестиційних проєктів призводить до зниження темпів розвитку економіки, що разом із зниженням довіри інвесторів та побоюваннями щодо подальших умов інвестиційної діяльності в Україні призводить до стагнації економіки регіонів. Відповідно, питання відновлення позитивної інвестиційної динаміки в регіонах України на сьогодні постає з усією гостротою. В той же час макроекономічні показники України залишаються на периферії світових інвестиційних потоків, що значно підсилюється недостатнім рівнем інвестиційних ресурсів, а також

ускладнюється кризовими явищами у світовій економіці. Протидія наслідкам всесвітньої фінансово-економічної кризи потребує від законодавчої і виконавчої влади України запровадження сприятливого інвестиційного клімату. Проблема наповнення державного та міських бюджетів в сучасних умовах якомога сильніше вимагає виведення малого і середнього підприємництва з тіні. У той час, як в європейських країнах запроваджено низку антикризових заходів, які призвели до зниження цін, збільшення надлишку товарів і, в результаті, збільшення купівельної спроможності населення на продовольчі та дрібно-побутові товари навіть за умови зниження заробітної плати, в Україні спостерігається зовсім інша тенденція: ціни зростають, а купівельна спроможність падає. Це дозволяє стверджувати, що, по-перше, антикризові заходи уряду є малоефективними, а, по-друге, значною є тінізація малого і середнього бізнесу. В умовах кризи підприємці все частіше стикаються з недоступністю кредитних ресурсів для започаткування і ведення бізнесу. У докризовий період можливі були два варіанти: отримати кредит від комерційного банку чи кредитної спілки або залучити іноземні інвестиції. Нині кредитування start-up для започаткування бізнесу в Україні комерційними банками практично припинено. На розвиток нового проекту банки видають гроші лише постійним клієнтам з позитивною кредитною історією і, як правило, під заставу.

Мета прямих іноземних інвестицій – підсилювати міжнародну інвестиційну позицію України та запобігати зростанню зовнішнього боргу. На сьогодні ситуація в економіці країни протилежна – інвестиції скорочуються, а борги ростуть. Для подальшого покращення інвестиційного клімату України актуальним на сьогодні є питання удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Ряд позитивних кроків у цьому напрямі вже здійснено:

1. В Україні створене правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства. Законодавство України визначає гарантії діяльності для інвесторів, економічні та організаційні засади реалізації державно-приватного партнерства в Україні.

2. На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації.

Позитивним у сенсі покращення інвестиційного клімату та приведення правил діяльності інвесторів у відповідність з прийнятими у більшості країн ЄС є ухвалення законів України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо державних інвестиційних проектів» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів», які унормовують діяльність публічних акціонерних товариств та створюють прозору й ефективну систему управління державними інвестиціями. Можна вважати, що такими заходами певною мірою удосконалено механізми інвестування. Однак, реалізація інвестиційної політики у регіонах полягає у використанні різноманітних інструментів залучення інвестицій, використання державних замовлень і розміщення їх на конкурсній основі, оптимізації структури державних інвестицій, надання державних гарантій іноземним інвесторам, акумулювання обмеженого обсягу державних інвестицій лише для програм, визначених як пріоритетні.

На рівні регіонів інвестиційна політика місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування залежить від узгодженості стратегічних цілей розвитку з інвестиційними, у вжитті заходів місцевими органами щодо удосконалення процесу залучення інвестицій та покращення інвестиційного клімату. Удосконалення інвестиційних процесів на рівні регіону залежить від спільних зусиль органів влади та місцевого самоврядування, бізнес-одиниць та громадськості.

З метою відновлення динаміки інвестиційної діяльності у регіонах, залучення інвестицій, використання наявного внутрішнього інвестиційного потенціалу та підвищення інвестиційної привабливості регіонів необхідно вжити низку заходів.

1. Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України під час реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року (виконання заходу «Розроблення інвестиційних програм (проектів) регіонального розвитку на основі планів заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку на 2017-2020 роки») передбачити необхідність формування інвестиційних стратегій на рівні регіонів України з метою створення об'єктивної картини потреб підприємств регіону в інвестиційних ресурсах. Інвестиційна стратегія повинна включати пріоритетні сфери та галузі інвестування, механізм надання пільг потенційним інвесторам, необхідність формування інвестиційного паспорту регіону; повинна визначати процедуру надання державою послуг з підвищення кваліфікації фахівців у сфері інвестування, передбачати укладання угод між інвесторами та органами влади на основі механізму державно-приватного партнерства; передбачати проведення тренінгів для фахівців місцевих органів виконавчої влади щодо розробки інвестиційного паспорту регіону. Інвестиційна стратегія має бути узгоджена з перспективними планами об'єднання громад, залежно від наявних ресурсів та можливостей.

2. Міністерству фінансів України ініціювати внесення змін до ст. 24-1 Бюджетного кодексу України стосовно унормування необхідності фінансування з Державного фонду регіонального розвитку винятково капітальних проектів – тих, які сприятимуть розвитку господарства регіонів: проектів у будівництві, розвитку виробничої, енергетичної, транспортної та житлової інфраструктури.

3. Міністерству економічного розвитку і торгівлі України з метою посилення державної підтримки розвитку індустріальних парків як вагомого інструменту залучення інвестицій у регіони ініціювати внесення змін і

доповнень до ст. 34 Закону України «Про індустріальні парки» та ст. 71 Бюджетного кодексу України стосовно унормування необхідності спрямування на створення індустріального парку у регіоні до 10 % обсягу бюджету розвитку обласного бюджету.

4. Міністерству інфраструктури України оновити та подати українською і англійською мовами інформацію про інфраструктурні проекти, які реалізуються у регіонах України, з метою залучення інвесторів, у т.ч. іноземних, до фінансування цих проектів, а місцевим органам виконавчої влади надавати пропозиції Міністерству інфраструктури України для подальшого формування переліку цих проектів та його оновлення.

5. Міністерству економічного розвитку і торгівлі України з метою розширення можливостей для приватних підприємців щодо участі у проектах, які здійснюються на засадах державно-приватного партнерства, ініціювати внесення змін і доповнень до наступних нормативно-правових актів чи проектів: - ст. 5 Закону України «Про державно-приватне партнерство».

6. Місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування з метою активного пропагування природо-ресурсного та економічного потенціалу територій та його використання.

7. Комітету з питань податкової та митної політики Верховної Ради України прискорити підготовку висновків до проектів законів України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій у реальний сектор економіки через індустріальні парки та про внесення змін до Митного кодексу України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій у реальний сектор економіки через індустріальні парки, у яких передбачити унормування необхідності враховувати пропозиції від органів місцевого самоврядування регіонального рівня щодо створення індустріальних парків на території регіону.

8. Міністерству економічного розвитку і торгівлі України розробити і подати на затвердження Кабінету Міністрів України Інвестиційну стратегію

держави та регіонів з метою отримання інвестиційних ресурсів на розвиток галузей та залучення іноземних інвесторів. Лише активна державна позиція та комплексний підхід щодо вирішення існуючих проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю на мікро- і макрорівнях, дозволить з максимальною ефективністю реалізувати Україні свій потенціал в інвестиційній сфері, що стане передумовою її сталого економічного розвитку в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Вишивана Б.М. Управління інвестиційною діяльністю в Україні / Б.М. Вишивана // Фінанси України. – 2004. – №10 – С. 82–88. 2. Офіційний сайт Світового економічного форуму - URL: www.weforum.org. 3. Офіційний сайт Світового Банку - URL: <http://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2017/09/21/efficiency-in-publicinvestment-is-essential-for-ukraine-says-the-world-bank>. 4. Основні факти про Європейський інвестиційний банк. – URL: http://www.necu.org.ua/upl/Basic_facts_UKR_web.pdf

Золотухіна Тетяна Віталіївна
ХНПУ імені Г.С. Сковороди
юридичний факультет, спеціальність «Економіка»,
1 курс магістратури, група 51М
Науковий керівник - к.п.н., доцент кафедри
економічної теорії, фінансів і обліку Мельникова О.В.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ

Протягом останніх десятиліть відбулися істотні зміни у підходах до фінансування систем вищої освіти в різних країнах, а також в механізмах розподілу бюджетних коштів між вищими навчальними закладами. Це обумовлено з одного боку різким зростанням контингентів учнів в системі освіти, а з іншого - обмеженістю бюджетних ресурсів, що вимагає підвищення ефективності використання бюджетних коштів та залучення позабюджетних джерел. Також, суттєвий вплив на зміни форм і механізмів фінансування